

На запитання з якими почуттями Вадим Михайлович живе нині, він, завжди усміхаючись, відповідає, що йому дуже подобається бачити щось нове, їздити в різні країни, знайомитися з їхніми визначними пам'ятками. Крім того, дуже любить спілкуватися зі своїми дітьми і внуками. Дивлячись на них, відчуває, що недаремно прожив своє життя. Вони вирости справжніми людьми, з загостреним почуттям справедливості. Живе Вадим Роїк з надією, що в країні все ж відбудеться поворот до кращого.

У своїх діях і вчинках він кожен крок звіряє з совістю і, оглядаючись назад, усе зроблене, за його словами, повторив би знову, не допустивши однак багатьох помилок. Здобута життям мудрість, зачарування Батьківщиною, що оновлюється з кожним роком, ще більше посилює його бажання зробити все, щоб людям нашим жилося краще, щоб рідна держава посіла гідне місце в Європі та світі.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Кравченко Ю. А. Візерунки як світло зірки / Ю.А. Кравченко // *Кримська світлиця*. – 2012. - №7. – С.18–20
2. Настіна В. Вадим Роїк: Все, що робив у житті, повторив би знову / В. Настіна // *Кримська світлиця*. - №9. – 2013. – С.15–19
3. Садовський В. О. Вишите моє життя на ньому / В.О. Садовський // *Україна молода*. – 2013. – №9. – С.8–12
4. Черпакова Л. Висока поезія вишивки і слова / Л. Черпакова // *Полтавський вісник*. – 2012. - №17. – С.7–8
5. <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=12329>
6. <http://svitlytsia.crimea.ua/?section=article&artID=13227>

*Марія Пісцова
(Полтава, Україна)*

РОДИННИЙ РУШНИК ВІРИ РОІК

Протягом 2012-2013 років відбувалася передача матеріалів до Полтавського краєзнавчого музею про життя, творчу та виставкову діяльність української вишивальниці (родом з Лубен), Героя України, Віри Сергіївни Роїк (1911-2010). Її здійснював Вадим Михайлович, син відомої майстрині. З укладеного списку більшість інформаційних паперів, журнальних та газетних статей, ксерокопій документів (бл. 300 од.) передано до наукового архіву, частина записана на збереження до основного та науково-допоміжного фондів музею (групи: тканини, кераміка, документи, плакати, книги і брошури (бл. 50 од.). Серед експонатів вагомими є Посвідчення про присвоєння звання «Герой України» з врученням ордена Держави (2006 р.), автобіографічне видання «Мелодії на полотні», матеріали конференцій, дослідження стилю творчості митця; представлені інші документи, афіші, запрошення, каталоги персональних виставок майстрині за різні роки, а також особистий одяг та твори, зокрема рушники. Один з них – вишитий, середини ХХ століття, що належав родині Віри Роїк. У сім'ї особлива увага приділялась народному мистецтву: співали пісні, романси, дуети з опер, танцювали. Батько, Сергій Онуфрійович, грав на гармонії,

дядько (мамин брат), – на скрипці, Віра – на фортепіано. Мати, Лідія Еразмівна, грала на гітарі, співала у хорі композиторів Бориса Підгорецького, Федора Попадича, працювала художником-графіком. Віра змалку цікавилась живописом, а коли мати долучила доньку до свого улюбленого заняття – вишивки, просиджувала над нею годинами, а з часом ця творчість стала головною справою життя Віри Сергіївни. Найбільше вона любила вишивати рушники, тому й виставки її робіт отримали постійну назву: «Український рушничок». Продовжують традиції Віри Роїк онука Аліна та правнучка Юлія, – вишивають свої роботи у народному стилі і беруть активну участь у виставках.

Уже в зрілому віці «кримська полтавка» писала: «Часом мені самій важко повірити, що за допомогою всього лише маленької тоненької голки і звичайних ниток я можу втілювати надії і печалі, радості і страждання, любов і віру минулих поколінь». На творчих роботах майстрині оживають фантастичні квіти, півники і сонце, весільні мотиви. Найбільше використовується червоний колір, що уособлює радість життя. Улюблені твори: «Свято врожаю», «Мир», де гармонійно поєднані народні та сучасні традиції, провідне місце займають символи життя – дерева і птахи з гребінцями, обрамлені «кривульками».

Рушник родини Роїк (рис. 1), переданий музею, є традиційним для Полтавщини. Вишитий він на білій тканині фабричного виробництва технікою двосторонньої гладі. Центральний мотив – Дерево життя, що виростає з чаші, яка у нижній частині оздоблена горизонтальними суцільно заповненими вишивкою смугами, а у верхній – бігунцем. Цей символ зображується таким, що постає із посудини, засвідчуючи витoki свого коріння із певного лона – вмістилища, аналогічного всесвіту, який в українській міфології походить із глечика. Стовбур має кілька рівнів. У нижній частині – дві крупні квітки-трилисника на пагонах, нахилених донизу, по боках вазона. Кожна пелюстка декорована суцільними поперечними смугами (червоного кольору), що межують з прямокутними зигзагами (сірого кольору). З пагонів ростуть униз п'ятипелюсткові квіточки з ягідками, угорі – гілки, що розгалужуються на три, і кожна вивершується квітками з трьома ягідками.

Рис. 1

У середній частині стовбура – п'ятипелюсткова квітка з променями, вміщена в сонце-квітку з внутрішнім декоративним пояском. По обидва боки від неї – пагони з крупними квітами-трилисниками і парою птахів на рясних гілочках, спрямованих до центра. Вивершується Дерево квіткою-крин із паростком-трилисником і гроном ягідок, по обидва боки якої виростають стебла з квітів із округлими і видовженими пелюстками, серединки яких нагадують насінини. Стовбур «розписаний» рушниковим заповненням

(качалочкою) – дерева з такою особливістю називали Райськими, їх вишивали черниці у монастирях. Власне Дерево нагадує орослинену постать Богородиці з Немовлям у лоні.

Під основним мотивом розміщена габа – три шестипелюсткові квітки (з яких угорі і внизу виростають маленькі п'ятипелюсткові квітки з трилисниками), з'єднані широкими пагонами, заповнені рушниковим швом (шахматкою) з пуп'янками і листочками. Кайма має вигляд вузької квіткової гірлянди, побудованої з п'яти- і шестипелюсткових квітів з округлими пелюстками, зашитих суцільною гладдю і контрастною серединкою-крапкою. З них проростають сірі листочки видовженої форми і трилисники у вигляді ягідок (променів) червоного кольору. Рушник обметаний ниткою червоного кольору.

Сприймання зовнішньої форми рушника, його художніх засобів (орнаменту), ідеї автора надихає на глибоке художнє й естетичне осягнення. З іншого боку, народна вишивка ніби пропонує усвідомити смисл людського життя, локалізований зверненням до відповідника людини – дерева. Дерево і людина поєднані символічно відтвореними у вишивці процесами зародження, розвитку, кульмінації – дозріванням, зрілістю. Це єднання поколінь роду і народу. Дерево життя на рушнику, за народним повір'ям, приносить у дім щастя і виганяє зло. «Рушник на щастя, на долю і на пам'ять. Рушник в безсмертя, у вічність і в життя» – так говорила майстриня, даруючи витвори своїх рук людям. Віра Роїк додала свій стібок до вічного візерунку української вишивки, а рушник її родини став оберегом колекційної збірки Полтавського краєзнавчого музею.

*Любов Шуть
(Лубни, Україна)*

**РОЛЬ І МІСЦЕ ШКІЛЬНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ ІМЕНІ ГЕРОЯ
УКРАЇНИ, ЗАСЛУЖЕНОГО МАЙСТРА НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ УКРАЇНИ В.С.
РОЇК У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ**

*Все життя її – полотно,
Перемите дощами долі...
Г. Хмільовська*

Віра Сергіївна Роїк – майстер народної української вишивки. Вона була вишивальниця не за фахом, а за покликом душі. Це людина, яка не мислила свого життя без полотна і ниток, з яких і творилися дивовижні вишивані чудеса.

З того часу, коли я познайомилася із Вірою Сергіївною, бачу її як видатну особу, мужню захисницю, берегиню народного мистецтва. Творчість майстрині – унікальне явище, яке поєднувало в собі глибокі знання традицій української вишивки. У її роботах є щось особливе: глибока душевна інтонація, мелодійне забарвлення, таємнича невичерпна змістовність. Для нас, лубенців, творчість Віри Сергіївни – це життєдайне джерело, яке ніби криниця, давало й даватиме силу, насагу, віру в невмирущість мистецтва